

HITT SOSIALDEMOKRATISKA STAVNHALDIÐ

Við hesum orðum vendi eg mær serliga til partamenn okkara, og orsökkin er tann, at ymiskir ið skriva greinir í okkara blaði, eru av teirri áskoðan, at tá ið mótstøðumenn nýta teirra hlöð til at sverta framstandandi javnaðarmenn í, so skulu vit lóna tað aftur við at seta okkara mótstøðumenn við brekum teirra fram í okkara blaði. Eg eri av teirri áskoðan, at hetta ikki er tann leiðin, sum vit eiga at ganga. Vit hava eitt so vakurt stavnhalld at stevna fram ímóti, at vit altíð eiga at hava tað fyrri eyga og at halda tað fram fyrri ta arbeiðandi fjöldini og teim, sum liva á lívsins skuggasíðu.

Vit vinna ikki fram við at nýta somu skitnu vápn, sum kapitalistanna örindasveinar nýta. Teir eiga eingi rein vápn; teir hava einki vakurt stavnhalld at stevna fram ímóti, og tessvegna kunnu teir eingi rein vápn nýta.

Heilt aðraleiðis er tað við teim sum verja sosialismuna. Hon er í sær sjálvum ljós, rein og vökur, og hon verjist einans við ljósum, reinum og blónum vápnunum. Latum okkum altíð minnst hetta, bæði tá ið vit tala á tingi og á almennum fundum og eisini tá ið vit skriva greinir í okkara blað.

Vit hava nógvar uppgávur at loysa, og latum okkum tala og skriva um tær. Vit orka lítið, tí enn eru vit fámentir á Føroya lögtingi; men tolin trívist, sigur orðatakíð.

Vit hava vunnið væl fram og mangt er broytt til bata fyrri ta kúgaðu fjöldina, síðan sosialismen á fyrsta sinni byrjaði at arbeiða her á landi.

Eisini í øðrum londum gekk tað spakuliga fram; men sosialismunar oddamenn mistu ikki mótið fyrri tað. Teir sóu fram móti tí vakra stavnhalldinum og troðkaðu og so við og við linkaði mótstøðan. Hinir flokkarnir feldu arbeiðaranna uppskot, men tey komu bara fram aftur næsta ár og síðan komu tey aftur og aftur, inntil fjöldin fekk eyguni upp fyrri, at hesi krøv vóru rættvís, tá noyddust kapitalistiskir politikkarar at fremja tey socialistisku málini, tí teir sóu, at annars vóru teirra politisku dagar brátt taldir, og teir fóru at verða skúgvadir úr teim høgu sessunum.

Latum okkum geva tol og latum okkum verða samdar um ikki at føra persónpolitikk, men einans landspolitikk, heildarpolitikk. Men kunnu hava brek, og menn innanfyri allar flokkar hava brek, eisini innanfyri okkara flokk eru menn, sum hava brek — undirritaði ikki undantikin — men slíkt eigur at vera innanflokksmál. Eru javnaðarmenn ikki samdir við oddamenninar og hefur flokkurin

hug til at skifta menn, so eigir hetta altíð at verða eitt innanflokks mál. Ein maður fer og maður má setast aftur í mannsins stað.

Stavnhaldið er líka vakurt, ljóst og bjart fyrri tí. Tað og einans tað skulu vit líta á og stevna fram ímóti. Latíð so aðrar válka sær við skitnum persónligum briksli.

Teir um tað. Vit eiga ikki at nýta slík vápn.

J. H. Danbjörg....

Fiskimenn!

Omanfyri nevndu grein skivar harra Danbjörg í »Sosialinum« nr. 66.

At greinin er væl skrivað, og av einum manni, ið hefur lagt doyðin á at bota um kor fiskimannsins, er eyðsæð; og fyrri at draga nakað fram úr greinini til umhugsan biði eg pláss í Sosialinum — blaði fiskimanna.

Lat meg siga beinan vegin at sjálvur eri eg ikki fiskimaður nú, men havi verið tað, so at, hann ið hetta skivar bæði hefur verið meira enn ein krákumánað á sjónum og soleiðis píssað í saltvatn, men er nú upplagstur av øðrum ávum.

Men eg kenni eina brennandi trá at siga, at kor fiskimannsins eru so ójovn sum nátt og dagur.

Eitt dømi: 1) Fiskimaður ror út í eini stórari útróðrarbygd; hann er ikki ættaður haðani og má gista í landi, tá ið útróðrarveður ikki er — stundum búgva teir um borð! — Fyrri hetta bústað má hann gjalda umframt tann mat, hann etur um borð; fær so ein prís fyrri fiskin, ið liggur undir prisi í øðrum bygdum. 2) Ein annar fiskimaður ror út á eini útbygd, hann býr hjá sær sjálvum; fer á flot tá ið veður er, fiskar og fær betur prís enn hin í stórbygdini, hóast handilsmaðurin í stórbygdini hevur betri möguleikar at fáa fiskin avstað — útreiðsluliga sæð.

Her er stórur munur, og má gerast nakað. Avgjört er tí neyðugt, at eitt útróðrarfelag má stovnst í hvørji útróðrarbygd, sum so aftur skipa seg í eitt ringfelag fyrri allar Føroyar.

Eg havi hoyrt at eitt slíkt felag er í Klakksvík og er har besta for-

stáilsí millum útróðrarmenn og útgerðarmenn til besta fyrri báðar partar. Somu lön fyrri sama arbeiði! má verða »motto« fiskimannsins. Sama prís á ráfiski yvir heila landið, tað kann ikki verða, sum best ber til longur. Eitt ringfelag kannar prisin og setur hann fastan; lata sínar limir vita av teir mega ikki selja til undirprís.

Útgerðarmaðurin kann ikki kunna tveita ein prís nú, ein annan tá og har við skapa ómegd og undirlutakenslu í teir, sum fiskin draga.

Nú verður tað ofta kasta javnaðarmonnum fyrri, at teir vilja drepa alt »initiativ«; hetta er tvørtur ímóti; lesið bara bóklingin »Arbeiði til øll á sjógv og landi«. Vit vilja at ølluttan forskel kunna arbeiða óheft av trælbandi yvirmenn iskjum og kúgandi »matadorum«; men ein eigur at hava rætt til at seta krøv fram javnjóðis aðrar státtir, sum líkamenn.

Tað nyttar einki — hvørki millum manna, ella í blóðum at illneitast, metast og knarra um dritt og datt; men vit mega grípa til fólkaáviljan, t.v.s. mega velja okkum teir menn at stýra landinum, sum gera nakað fyrri okkum. At keypmenn, stórböndur og aðrir rík menn velja ein kapitalistisk flokk er einki at siga til; men at fiskimenn skulu velja teir er ikki bert órt, men landskaðiligt.

Fiskimaðurin eigur tí bert at velja teir menn, sum gera nakað fyrri teir, og sum nú er státt í Føroyum í dag er eingin annar flokkur, ið hefur frigering hina kúgandi fjöld — fiskimaðurin — í sínum skyldi, uttan javnaðarflokkurin; tí eigur tann, ið vil sær sjálvum, síni familju, síni bygd, sínum landi væl einans fylkjast um henda flokk. So sigur onkur sum so: hvat tá við »nationalitetinum«, vit vilja sjálvstýri, fullveldi, loysing o.s.fr. Hvat nyttar hetta orðaskvaldríð? Hvat hefur tað at týða at bera knapptroyggu og spennu á danskar skógvar tá ið hesir somu menn innibera kúgan og trælkan av fiskimanninum. Hvat nyttar at nýta slíkt orðabrask, tá ið hesir

menn ikki vilja lata eitt oyra í skatti til hetta sama sjálvstýri, fullveldi ella loysing, men skipa fyrri at skatturin verður tikin frá fiskimanninum. Hvat nyttar at brigsla: »eg eri føroyingur, tú ert landa-svíkjari«, tá ið hesir somu »føroyingar ganga biddaragongl til donsku mammu fyrri at pynta um sína dummstoltu gerð, tá ið fiskimaðurin kanska verður seldur við húsi og heimi. Nei! skal eg siga tykkum; sannur nationalitetur og fosturlandskærleiki er kærleikin til tann, sum ber landinum uppi — fiskimannin —. Inniklemma er altíð av tí illa, tað verði seg brokk, luft ella »nationalitetur«.

Upplagstur.

Hvørjum skulu vit trúgva

Landsstýrið við harra Richard Long sum orðförara sigur, at føroyskir stýrimenn, t. v. s. menn við før oyskum prógvi ikki kunnu vanta at sleppa at sigla sum stýrimenn við donskum skipum.

Nú fortelir harra L. Zachariassen, at hann og teir, sum saman við honum sótu í fyrrverandi landsstýri vóru í samráðingum við Danir, og tað sá út til, at alt kundi koma í rættlag; men tað gamla landsstýrið varð tikið av lagi av Lögtinginum við uppskoti frá Fólkaflokkinum, og tí eru okkara stýrimenn í dag avskornir frá tí rætti, teir fyrr hövdu.

Hetta er eitt so álvarsamt mál, at vit megu krevja at fáa tað kannað til botns.

Tingingar við danskar myndugleikar megu fara fram beinan vegin.

J. H. Danbjörg.

Dráttarlisti fyrri

5. drátt

24. novbr. 1951

Annar føroyski happeðráttur

Hesi nummur hava vunnið:

240 KR.

Nr. 23 101, 201, 221, 315, 336, 473, 614, 627, 647, 706, 804, 832, 845, 853, 885, 1047.

500 kr.

Nr. 179, 251, 317, 429, 471, 529, 543, 629, 750, 848.

1000 kr.

Nr. 283, 994, 1001.

2000 kr.

Nr. 711.

5000 kr.

Nr. 513.

Vinningarnir verða útgoldnir beinan vegin við fíðrátti av 10%. Vinnarar verða umbíðnir at venda sær til happeðráttars-ljarar teirra.

Tórshavn, 24. novbr. 1951:

HAPPADRÁTTARNEVNDIN

TAPETrestir

vakrar, biligar
6-13 rull hvør.

Provar verða ikki sendir.

POUL ISAKSEN,

TLF. 58